

Hjemmelekse W3

Uppgift 3 – Hitta goda exempel:

Eksemplet handler spesielt om punktet:

«2. Insatser som inte förstärker skillnader mellan grupper eller platser, som i stället bygger på ett fungerande samspel.»

Vi har valgt det følgende eksemplet fordi det er utviklet av en mellomstor kommune i Norge, og den fungerer spesielt godt for utvikling av bygdene i denne kommunen. Mange norske distriktskommuner er interessert i denne metoden, og den kan også være interessant for svenske kommuner.

Bolystteam

Modell for å utnytte potensialet i samarbeid mellom innbyggere og kommuneorganisasjon

KONKRETE TILTAK: Ognedalene i arbeidsgruppa og ansatte i Bolystteamet i Steinkjer kommune samlet over kartet som viser de konkrete tiltakene de skal jobbe videre med. Foto: Øyvind Bones Steinkjer-Avisa.

«Co-creation» er et ord i vinden. Bolystteam-metoden er en konkret måte for samskaping som fungerer godt. Metoden er utviklet av Steinkjer kommune, midt i Norge.

Om Steinkjer:

Ligger i region Trøndelag som grenser til region Jämtland -Härjedalen i Sverige.

- Areal: 1564,2 km²
- Innbyggere: 22 081 personer pr per 1.kvartal 2018
- Innvandrere: 1170 fra 76 nasjoner
- Skolekretser: 11
- Nest størst i Norge på dyrket mark og sysselsatte i landbruket

Bygdene danner mye av det økonomiske grunnlaget for byen(staden) og gjør at Steinkjer er en av landets største jord- og skogbrukskommuner med mange store bruk og særlig stor produksjon av korn og melk. Kommunen består i dag av kommunesenteret samt bygdene Beitstad, Egge, Kvam, Ogdal, Sparbu, Henning og Stod.

Tanken bak metoden er:

- Innbyggerne skal oppleve at de har både ansvar for, og mulighet til, å utvikle sitt eget lokalmiljø i positiv retning.
- Kommunen aktiviserer innbyggernes kunnskap og kompetanse i helhetlig stedsutvikling.
- Lokale ildsjeler slipper å ringe/lete rundt på rådhuset for å få tak i rett fag-/myndighetsperson.
- Kommuneansatte får bedre lokalkunnskap.

Gjennom metoden forvaltes innbyggernes engasjement, som ofte kommer til uttrykk gjennom frustrasjon, om til bemyndigelse og økt ansvar for utvikling av eget lokalsamfunn.

– Dette er «omvendt medvirkning». Vi trenger ikke løpe til rådhuset – de kommer til oss. Vi har lært at vi ikke trenger å sitte i kommunestyret for å medvirke. I tillegg blir det tydelig at det ikke bare er kommunen som må levere – vi må også levere.

Tore Strugstad, innbygger i Ogdal (bygd i Steinkjer)

Metoden

Det starter med at en gruppe innbyggere i en bygd som ønsker å gjennomføre tiltak eller prosjekt i sitt lokalsamfunn. De spør Bolystteamet om bistand, og Bolystteamet rykker ut. Innbyggerne har ofte en rekke ulike tiltak de ønsker å få gjennomført, men det bør være et ønske om en helhetlig utvikling av stedet. En viktig del av hjelpen fra Bolystteamet er å sortere og prioritere saker og lage et prosjekt ut av det.

Bolystteamet er håndplukkede fagpersoner fra kommunen. Sammensetningen av teamet varierer fra sak til sak avhengig av hva lokalmiljøet er opptatt av. Kommunens fag-/myndighetspersoner følger de lokale tiltakene fra A til Å, sammen med en eller flere oppnevnte lokale kontaktpersoner. Bolystteamet skal ha både nødvendig fagkompetanse og beslutningsmyndighet til å få rask fremdrift i de sakene lokale interessenter setter på dagsorden.

Den lokale arbeidsgruppen og kommunens bolystteam realiserer prosjektet i fellesskap. Innbyggerne har eierskapet til prosjektet og står for gjennomføringen. Bolystteamet fra kommunen bidrar på to forskjellige, men like viktige måter: med prosessbistand og med faglig støtte.

Prosessbistand

Prosessbistanden som Bolystteamet bidrar med er helt avgjørende. Det er viktig å sikre at deltagerne føler ansvar for prosjektet, at prioriteringer blir gjort, evt. uklarheter blir ryddet opp i, og at det blir laget en plan for framdrift. Dette krever god prosessledelse.

Det kan oppstå konflikter i møter. Enten på grunn av tidligere saker og historie, eller annet. God prosessledelse får unna konflikten og holder oppmerksomheten på sakene.

Overførbarhet til andre kommuner handler mye om kommunen har denne prosesskompetansen.

Faglig støtte

Faglig støtte avhenger av hvilket faglige utfordringer prosjektet dreier seg om – arealplaner, bygg, helse, osv. I Steinkjer har det ofte vært etatslederne som har deltatt, men dette tilpasses hvert enkelt tilfelle. Som sagt er det viktig at fagpersonene gjennomfører det de lover i møtene, og da også at forventningene til fagpersonene er riktige. Forventningsavklaringer er en viktig del av prosessbistanden.

Det lokale prosjektet starter ofte bredt med åpent folkemøte, og fortsetter i mindre arbeidsgrupper når prosjektet har blitt operativt. Et viktig prinsipp er at innbyggerne er vertskap for møtene og eier prosjektene. Møtene skal være ute i lokalsamfunnet, ikke på rådhuset. Dette tydeliggjør at det er innbyggerne som har eierskapet til prosjektet.

Gjennom den faglige bistanden får innbyggerne konkret kunnskap om hvordan de tiltakene kan realiseres. Hvordan skal man gå fram, hvem skal man kontakte? Hva er realistisk? Hvilke tilskuddordninger finnes, og hva bør søknader inneholde?

Kommunen får også mye kunnskap tilbake om stedets utfordringer, behov og kvaliteter, som igjen gjør dem i stand til å gjøre en bedre jobb. Ofte skjer en kunnskapsutveksling mellom enhetene i kommuneorganisasjonen, og sektorene brytes ned.

Fungerer det?

Realisering av tiltak og prosjekt

Tiltakene kan være alt fra økt trafikkisikkerhet, bredbåndsutbygging, forskjønning, flere møteplasser, tilrettelegging for friluftsliv og fysisk aktivitet med mere.

Et eksempel på en av de største tiltakene i bygda Ogdal er å få lagt fiberbredbånd til husstandene. Kommunen har søkt og fått tildelt statlig støtte som inngår i prosjektet. Arbeidet utføres både av entreprenører og egeninnsats ved blant annet ansvar for graving på egen tomt og lokal organisering.

Resultater på kort og lang sikt

Bolystteamet utløser frivillig innsats gjennom at innbyggerne selv er ansvarlige for gjennomføringen av tiltakene de selv har spilt inn. Kommunen ville ikke hatt råd og har ikke personressurser til å utføre tiltakene på egen hånd. Metoden gjør at innbyggernes ressurser i større grad tas i bruk. Med ressurser mener vi alt fra innbyggernes kunnskap, tid og materielle goder (som eks. verktøy og maskiner).

Lokalsamfunnet på den andre siden ville manglet den faglige støtten som kommunen kan tilby. Fra kommunenes side oppgis det at en del løsninger i eks. reguleringsplaner har blitt bedre pga. dialogen med innbyggerne metoden har ført til. Ifølge de lokale arbeidsgruppene har metoden ført til at mer har blitt gjennomført. Uten metoden ville en del aldri ha skjedd, og mye ville ikke skjedd så raskt og så effektivt.

På lengre sikt kan denne måten å jobbe på kan bidra til økt stedstilhørighet på to måter: For det første kan utbedringene i seg selv bidra til økt bruk av og stolthet over stedet. For det andre er prosessen med at det er innbyggerne selv som er i Bolystteamet og er ansvarlige for gjennomføringen bidra til økt stedstilhørighet. Å jobbe praktisk sammen skaper relasjoner. Som det står på Steinkjer sin bolystnettside: «Det er gjennom å ta ansvar for eget lokalsamfunn at stedstilhørighet skapes».

– Vi har fått mer samhold mellom lag og foreninger, og en møtearena og plattform. Når vi møtes jobber vi mot samme mål, og ikke på bekostning av hverandre. Helheten blir sterkere enn delene.

Frank Bjerkan, arbeidsgruppa i bygda Henning